

عنوان مقاله:

ماهیت حقوق شهروندی از دیدگاه فقه شیعه و حقوق بشر

محل انتشار:

چهارمین همایش بین المللی فقه و حقوق، وکالت و علوم اجتماعی (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 25

نویسنده:

فاطمه زارعی - استادیار موسسه غیرانتفاعی فاطمیه (س) شیراز

خلاصه مقاله:

حقوق شهروندی از مباحث و مطالب مهمی است که به طور گسترده ای به عدالت و مساوات توجه دارد و در نظریات اجتماعی، سیاسی و حقوقی جایگاه ویژه ای پیدا کرده است. مقوله شهروندی هنگامی در یک جامعه تحقق می یابد که همه اعضای آن جامعه از تمامی حقوق مدنی و سیاسی برخوردار بوده، در حوزه های مختلف مشارکت داشته و در برابر حقوقی که دارند، وظایف و مسئولیت هایی را در راستای اداره بهتر جامعه و ایجاد نظم بر عهده بگیرند. از دوران باستان، متفکران سیاسی درباره رابطه ی درست میان فرد و دولت بحث کرده اند. این رابطه در یونان باستان در گمانه شهروند به معنای عضو دولت بودن عینیت یافته بود. در دولت شهرهای یونان شهروندی بصورت حق شرکت در زندگی سیاسی اجتماعی و در صورت انتخاب شدن، احساس تکلیف برای عهده دار شدن بار مسئولیت مقاوم عمومی بازتابیده بود؛ اما این حق اقلیت کوچکی که در این دولت ها زندگی می کردند و در واقع به مردان آزاده دارای حق مالکیت محدوده شده بود اما در مقایسه مفهوم جدید شهروندی بر اصل حقوق و تکالیف همگانی مبتنی است. (هیوود، 1383، ص 279). از این رو بین از این رو بین حقوق، تکالیف و مسئولیت های شهروند رابطه ی مستقیم و چند سویه ای برقرار است. مکاتب و مسلک های فکری مختلف با توجه به بینش جهان بینی و زاویه دید که به جهان، انسان و زندگی دارند، برداشت ها و نظریات متفاوتی ارائه می دهند. در این میان دو دیدگاه اساسی وجود دارد یکی مکتب مادی و ماتریالیسم و دیگری مکتب معنوی و الهی. دستور ادیان الهی برای اداره ی امور بشری از آنجایی که خاستگاه ربوی دارند و از ناحیه خداوند که آفریدگار فطرت و آگاه به تمام نیازها و خواسته های بشر است، صادر شده بهترین و کاملترین راهنما و دستورالعمل برای انسان هاست. از بین ادیان مختلف دین مبین اسلام کاملترین قواعد حقوقی را برای بشر مطرح کرده است که مطابق با فطرت انسانی است و نه تنها به کمال معنوی انسان ها توجه دارد بلکه به کرامت آن ها به عنوان اشرف مخلوقات فارغ از نژاد، رنگ و مذهب احترام می گذارد. از جمله مسائل مهم حقوق شهروندی در اسلام کرامت انسان ها ارزش زندگی و حیات افراد بیهوده نبودن زندگی و هدفمند بودن خلقت انسان است. حضرت علی (ع) به عنوان خلف صالح پیامبر و جانشین ایشان و بهترین و والاترین مفسر قرآن و اسلام، در خصوص دین و الهیات و ابعاد گوناگون زندگی مادی و معنوی موردنیاز انسان ها سخن گهرباری در نهج البلاغه دارند که می تواند راهنمای ما در جهت شناخت بهترین و روشن ترین راه باشد.

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1001212>

